

Velkommen til en
MONTAGE I MANGEL AF ET STED AT STÅ

Af C.Y. Frostholt

...

“Fugle dør”
skrev Pia engang på internettet
da folk var oppe at køre over fugleinfluenzaen

Bare de to ord:

“Fugle dør”

Sådan husker jeg det i al fald.

“Jeg husker kun småbitte ting fra mit liv,” siger Krysillis i Radioteatret. “Men de er altid med mig overalt.”

...

“Det er en rolig og dunkende drøm, alle er rolige, alle myrder, alle myrdes, alle er døde, alle lever,” står der i *Af sted, til stede*.

I Radioteatret kan vi “være alt og indeholde alle, hvor som helst og når som helst.”

“Jeg forstår ikke / du vil være en anden / Er det mig du vil være? Hvorfor? /
Jeg er ikke lykkelig / det vil sige mig selv / det vil sige hvad ved jeg om dét”,
står der i *sagde jeg, siger jeg*.

...

“Veninde, / der er noget / med din stemme / du har delt dig i to / lyden er dobbelt, /
og det er ikke muligt / men det er sådan det lyder,” siger Eliza C.

“Hvæm æ æ Pæsown,” spørger jyden.

“Jeg har kendt bedre dage / Jeg blev glemt på banegården /
jeg ser kun mig / selv og i mange kopier,” står der.

Der er hele tiden flere kopier.

Taler det flossede jeg i tunger eller bare i munden på sig selv?

Hele tiden forskudt, med en dobbeltbund (“sagde jeg, siger jeg”...).

Hvordan skulle dét *jeg*, jeg ikke føler jeg er,

kunne vide, om det er sig selv?

“Jeg er Sisyfos, træt og uden håb / jeg er Job, men jeg klager mig / jeg er Lazarus,
men vågner ikke, / holder alle sår åbne ...

siger den ene stemme i *Avuncular*, men:

“En røst / protesterer: *Du har dog / en opvask*, og det er sandt. / Her har været nogen.”

...

“Hvad var det nu jeg ville sige?” (står der)

...

Her har været nogen.

Konstant går nogen igennem som en engel gennem stuen,
hvis ikke bare en onkel.

Røsten, der protesterer, er en af dem, der har været her.

En gang. Og er det ikke også det, onklerne er?:

de stemmer, der bor i en, og som ikke altid er til at stedfæste, knytte til en bestemt person.

Et kor af Onkel Hector, onkel Holger, onkel Jeppe...

Ikke mindst alle dem, der ikke er her længere.

De har været her.

Men i Pias tekst er det *også*

“let at leve uden / Det findes jo i mig, det lever endnu, så længe jeg tænker det frem.”

(*Avuncular*)

Det er også på den måde, “Radioteatret er en tidsmaskine.”

– “så længe jeg tænker det frem”.

Radioteatret er en erindringsmaskine.

“Her er tale om en begivenhed i halvfjerdserne”, står der pludselig (i *Helt i skoven*).

“Nittenhundredehalvfjerdserne”.

Uhindret bevæger personerne sig fra rum til rum og fra tid til tid.

Som man drejede på radiobåndet.

Den samme person er til stede som både ung, midaldrende og gammel.

Ligesom vi vel alle sammen stadig er dem, vi var.

(Og ligesom Pia er med overalt.)

I *Gespenst* er det musikken, der kan teleportere personerne.

‘Under the Boardwalk’ bringer dem til Brighton Beach.

Eller er det bare det litteraturen gør hele tiden?

...

Fiktion betyder noget opdigtet, men er et digt fiktion?

“Det er bare en historie for jer, men for mig er det virkelighed.

For mig er det bare en historie, men for jer er det virkelighed.”

...

Radioteatret.

Det, som på overfladen kunne lyde som nostalgisk, traditionelt,

lyden af de gode gamle dage,

er en friskhed.

Et poetisk og humoristisk mod til at indstifte en genre uden vægge.

Det samme mod, som ligger i hele værket –

for er det ikke – i større eller mindre grad –

det samme fritassocierende *hørspil*,

hvor vi kan være alt og indeholde alle,
hvor som helst og når som helst?
Er det ikke den legende smidighed overalt?
Som gør hende i stand til uhindret at bevæge sig
på tværs af genrer og konventioner.
Den smidighed som måske for alvor bliver synlig
inden for en tydelig ramme.

Radioteatret.

Er hvert digt også et digt på en ny måde?
Hvordan skulle jeg kunne udtale mig om det?

Det var Pia – og Martin Holger – hendes bror,
der lærte mig, hvad det er, et digt kan være
(de var de første digtere jeg kendte).

–

“jeg ville have ha spurgt dig, men du / er død” ... (*sagde jeg, siger jeg*)

–

Hvordan skulle det kunne være let at skrive som Pia Juul?
Hvordan skulle det ikke være en nydelse?
Legende, som når den slags hulrum opstod.
“Storheds vanvid”?

Mest af alt forstår jeg det som en stort formmæssig frygtløshed.

At skrive et drama udelukkende bundet af stemmer.

At skrive en digtmordfortælling.

At skrive en krimi uden opklaring,

måske endda uden hvad andre ville kalde et plot.

En kærlighedshistorie på to sætninger:

“En snestorm udsatte deres møde (...) de kunne ikke vide, at der var tid nok.”

At skrive videre på historien på trods af dens uvished.

Jeg har selv siddet med Pia i ballongyngerne,

men det er først nu, jeg genforstår,

at det var tvivlen hun flygtede fra,

når hun satte sig derop.

“Vi får fremmede” ... siger de.

“Ja, bedstemor og bedstefar fra Hals” ...

“Men de er da ikke fremmede.”

(Helt i skoven)

“Hvor var det nu vi kom fra?”

Familien, slægten, er det første teater, det første rum af stemmer.

Det underlige er, at det kammerspil,

som jeg selv har haft så stor modvilje mod:

familierummet, den jyske slægt, Jeppe Aakjær

som også jeg er vokset op med,

men aldrig har været en del af,

altid har søgt væk fra, som bare er et navn;
det *lidt for* fortrolige og jysk joviale,
som er alle mine fastres og mostres og gamle onklers sprog,
den familiære stue.

Alt det, jeg ikke kunne være i,
det har jeg det okay med hos Pia.

Fordi det aldrig *er* hyggeligt?
Fordi de nærmeste *også* er fremmede?

Fordi selv de nygifte “virker fremmede over for hinanden”.
“Tøvende gæster hos hinanden med sorte øjne,
der har store pupiller.”

Alligevel er det det, der skiller os.

Det ubrudte:

forlængelsen af fortællingen, danskheden, sproget
forlængelsen af litteraturen, radiotraditionen.

Som om hun faktisk følte sig hjemme i det alt sammen
lige fra starten.

I modsætning til mig?

Fordi litteraturen for hende var der fra starten?

Men hvor ved jeg det fra?

En fortrolighed med historien

Forestillede jeg mig

Og så også en fortrolighed med naturen.

Hvorfor forestillede jeg mig det?

“jeg er et træ” – står der

“jeg ville *være* den sø / jeg *var* den sø” (*Avuncular*)

Hendes mellemværende med magnolien

“en magnolie (...) ikke / et tulipantræ som er noget ganske andet”

blev en trædesten på min egen vej til træerne.

Men det er jo netop aldrig så enkelt.

Allerede navnet fjerner noget.

Sproget er ikke til at stole på:

“Skoven ligner en katedral! / Næh er det sandt?”

“Så gul / som en citronsommerfugl / er ikke gul.”

Kirsebærblomsterne *får* ikke det digt fra de gode gamle dage
som de kalder på.

Den skov, der er dyster som i et eventyr
eller som på fotografierne fra Dyrehaven,
i den gamle bog, hun gav mig den sidste gang vi sås,
er en litteraturens natur,
ikke træerne, skoven selv.

“Kalder du uglerne nattergale? / det gjorde jeg selv”

... “jeg råber stadig rotte for mus”

“HJÆLP skriger påfuglen, / men det er ikke det / den mener.”

“Ræven gøer / Hvad siger den? / Siger den noget? Til mig?”

Også naturen kommer som fremmede,
eller litteraturen er fremmed over for den.

Men hvor mange gange ender ordstrømmen ikke med en plante eller et dyr?

“Erantissens gule skrig i solen”

“Lyden af en rågeflok? / Rust dig! Alt krakelerer!.”

“også op af deres lig / skal der vokse / de dejligste blomster”

“et gult blad (...) det svæver mere end falder, det tager sin tid”

“jeg får et chok da fasanen flyver op med sit skrig, / skønt jeg vidste den var der”

“Gid fanden havde den nattergal / sagde hun / det var ikke mig der sagde det”

C.Y. Frostholm – Aarhus 28/10/21